

Nr 149.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående avstående av viss del av allmänna arvsfondens rätt till arv efter Emmy Genoveva Maria Nygren; given Stockholms slott den 26 februari 1931.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Felix Hamrin.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 26 februari 1931.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena friherre RAMEL, statsråden GÄRDE, HAMRIN, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, HANSÉN, RUNDQVIST.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Hamrin, anför:

Den 30 juli 1930 avled Emmy (Amy) Genoveva Maria Nygren från Göteborg utan att, såvitt den efter henne den 24 oktober samma år uppräta- de bouppteckningen utvisar, efterlämna någon arvsberättigad släkting. I bouppteckningen omnämndes emellertid, att den avlidna efterlämnade tre kusiner Lydia Kinberg, Lilli Franke och Olga Franke. Behållningen

i boet efter den avlidna utgjorde enligt bouppteckningen 46,862 kronor 24 öre.

I en till Kungl. Maj:t ställd, av länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län med utlåtande den 15 december 1930 jämte yttrande av magistraten i Göteborg till kammaradvokatfiskalsämbetet överlämnad ansökning hava den avlidnas nyssnämnda kusiner Lydia Kinberg, född Nygren, samt Lilia (Lilli) Franke och Olga Franke anhållit, att allmänna arvsfondens rätt till kvarlåtenskapen efter den avlidna måtte till sökandena avstås.

Till stöd för ansökningen hava sökandena anfört:

Enligt 4 § lagen den 8 juni 1928 angående införande av lagen om arv skulle vad äldre lag innehöle om arvsrätt för kusiner lända till efterrättelse, därest arvlåtaren vid tiden för den nya lagens ikraftträdande fyllt 50 år samt från nämnda tid intill sin död oavbrutet varit i omtydighet försatt och på grund av rubbad själsverksamhet varit oförmögen att göra testamente. Emmy Genoveva Maria Nygren hade varit intagen såsom sinnessjuk på Betaniastiftelsens sjukhem för sinnessjuka från och med den 25 maj 1928 intill sin död. Vid den nya arvslagens ikraftträdande den 1 januari 1929 hade hon varit 79 år gammal. Emellertid hade hon omyndigförklarats först den 29 november 1929, ehuru hon alltsedan intagandet på sjukhemmet varit helt oförmögen att göra testamente. Den omständigheten, att anmälan till rätten om behovet av den sjukas omyndigförklarande icke gjorts, vare sig detta berott på försummelse från anstaltens sida eller från sökandenas, torde emellertid i ett fall som detta icke böra inverka på sakförhållandet. Förutom nu anförda omständigheter ville sökandena framhålla, att de vore i största behov av de arvsmedel, varom här vore fråga.

Vid ansökningen har fogats bland annat ett av läkaren vid Betaniastiftelsens sjukhem Tore Flink den 7 november 1930 på heder och samvete avgivet intyg, att Emmy Genoveva Maria Nygren vårdats å sjukhemmet under tiden 25 maj 1928—30 juli 1930 och under denna tid varit oförmögen på grund av sinnessjukdom att taga vård om sig eller sin egendom.

Av övriga ansökningen bilagda handlingar framgår följande.

Lydia Kinberg, som vore född år 1848 och gift med f. d. bokförläggaren Hjalmar Kinberg, vore såväl på fäderne som moderne kusin med den avlidna. Lilia (Lilli) Franke och Olga Franke vore systrar och födda, den förra år 1864 och den senare år 1853. Båda levde i små ekonomiska förhållanden. Deras enda inkomst utgjordes, förutom av räntan å ett kapital å 4,000 kronor, av en pension å 1,350 kronor om året, som tillkomme Olga Franke såsom förutvarande lärarinna vid Stockholms praktiska hushållsskola. De åtnjöte sedan några år gemensam bostad å frimurarhemmet på Lidingön. Olga Franke hade sedan år 1925 varit sjuk och under de tre sista åren ständigt måst hava vårdarinna.

Magistraten i Göteborg har i sitt yttrande tillstyrkt ansökningen.

Länsstyrelsen har i sitt utlåtande anfört bland annat:

Förutsättningen för en direkt tillämpning av 4 § lagen den 8 juni 1928 angående införande av lagen om arv bruste i förevarande fall så tillvida, att arvlåtaren först den 28 november 1929 och alltså efter den nya

arvslagens ikraftträdande blivit omyndigförklarad på grund av sin sjukdom. Av de uttalanden om denna övergångsbestämmelse, som innefattades i 1928 års första lagutskotts utlåtande nr 21 (sid. 28), torde emellertid framgå, att ifrågavarande stadgande icke avsett att i inskränkande riktning normera ett fall som det nu förevarande, där de anhöriga måhända av diskretionshänsyn underlåtit att vidtaga nödiga åtgärder för arvlåtarens försättande i omyndighetstillstånd före den nya arvslagens ikraftträdande, ehuru vidtagandet av ifrågavarande åtgärder eljest framstått såsom fullt naturliga. På grund härav och då det i varje fall vore klart, att arvlåtaren vid tiden för lagens ikraftträdande och allt intill sin död varit sinnesrubbad, ansåge länsstyrelsen det bäst överensstämmande med billighetens fordringar och lagens mening, att i detta fall kvarlåtenskapen efter arvlåtaren i sin helhet avstodes till skyldemännen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har genom överståthållarämbetet införskaffat utredning angående Lydia Kinbergs ekonomiska förhållanden, av vilken utredning framgår i huvudsak följande.

Lydia Kinbergs förbemälde man Hjalmar Kinberg, som vore född år 1846, hade tidigare haft anställning såsom direktör i Beijers bokförlag, vilket numera övergått i Albert Bonniers bokförlag. Från sistnämnda förlag uppbure han en årlig pension av 8,000 kronor. Dessutom hade han såsom styrelsemedlem i tre olika företag under de senare åren erhållit några mindre arvoden. Makarna ägde ingen förmögenhet. Mannen vore numera på grund av ålderdomssvaghets oförmögen att sköta sig själv. Lydia Kinberg vore, därest hon överlevde sin make, för sin återstående livstid tillförsäkrad en årlig pension av 4,000 kronor från Albert Bonniers bokförlag.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har med skrivelse den 14 februari 1931 överlämnat ärendet till Kungl. Maj:ts prövning och därvid anfört bland annat:

Då, såvitt framginge av bouppteckningen, arvsberättigade släktingar till Emmy Genoveva Nygren saknades, tillfölle hennes kvarlåtenskap allmänna arvsfonden. Ämbetet hade emellertid icke vidtagit några åtgärder för indrivning av arvet till nämnda fond i avbidan på beslut över den föreliggande ansökningen.

Den i ärendet verkställda utredningen gäve vid handen, att Lydia Kinberg befunde sig i jämförelsevis goda ekonomiska omständigheter. Med hänsyn därtill och då det icke visats, att hon, fränsett släktskap med arvlåtaren, stått denna nära, ansåge sig advokatfiskalsämbetet icke kunna tillstyrka bifall till ansökningen, såvitt anginge nämnda sökande.

Däremot funne ämbetet med hänsyn till avfattningen av stadgandet i 5 kap. 3 § lagen om arv den 8 juli 1928 det icke saknas fog för ett beaktande av Lilia (Lilli) Frankes och Olga Frankes framställning. Dessa levde i torftiga ekonomiska förhållanden, på grund varav och med hänsyn till övriga i ärendet upplysta omständigheter billighetsskäl talade för ett avstående till deras förmån av viss del av arvlåtarens kvarlåtenskap. Ämbetet ansåge sig emellertid icke kunna förorda, att större belopp än 4,700 kronor, motsvarande ungefär en tiondedel av den i bouppteckningen upptagna behållningen efter den avlidna, avstodes till förmån för sistnämnda sökande till lika fördelning dem emellan.

Departements-
chefen.

Då utredningen i ärendet ådagalägger, att Lydia Kinbergs ekonomiska ställning icke är sådan, att hon kan sägas vara i behov av understöd, synes något avstående till hennes förmån av allmänna arvsfondens rätt icke böra ifrågakomma.

Däremot torde, på sätt kammaradvokattfiskalsämbetet framhållit, starka billighetsskäl tala för att Lilia (Lilli) Franke och Olga Franke — vilka båda, så vitt utredningen ger vid handen, äro, om icke medellösa, dock i stort behov av ekonomisk hjälp — komma i åtnjutande av någon del av kvarlåtenskapen efter Emmy Genoveva Maria Nygren. Beaktas bör därvid, att, enligt vad som framgår av det i ärendet åberopade läkarintyget, Emmy Genoveva Maria Nygren under hela tiden från nya arvslagens ikraftträdande intill sin död varit på grund av sinnessjukdom urståndsatt att, om hon så skulle hava önskat, genom testamente tillgodose sina behövande släktingar.

Vad angår storleken av de understöd, som böra komma i fråga, synes det mig i förevarande fall skäligt, att ett belopp av 5,850 kronor tilldelas vardera av systrarna Franke. Detta belopp motsvarar ungefär vad som skulle hava tillkommit en var av dem, därest den avlidnas kvarlåtenskap hade fördelats mellan hennes närmaste skyldemän med tillämpning av de förenya arvslagens ikraftträdande gällande bestämmelserna.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte, med avslag å den av Lydia Kinberg gjorda ansökningen, föreslå riksdagen medgiva,

att av allmänna arvsfondens rätt till arv efter Emmy (Amy) Genoveva Maria Nygren må till envar av Lilia (Lilli) Franke och Olga Franke avstås ett belopp av 5,850 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställen behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtast till riksdagen.

Ur protokollet:

Elis Lindahl.